

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/17/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813208566
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Škrab
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8813208566.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Škraba a členov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jozefa Engela, v právnej veci žalobcu: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Bratislava, Kubániho 16, IČO: 47 233 516, proti žalovanému: N. I., nar. XX.X.XXXX, bytom G.B. Y. L., R. XXX/X, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: OZ právna pomoc spotrebiteľom, so sídlom Košice, Sofijská 13, IČO: 42 247 268, zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Miklušom, so sídlom Košice, Stará Baštová 2, o zaplatenie 293,86 eur s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 27.8.2014, pod č.k. 10C/549/2013-51, jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvého stupňa.

Nepriznáva žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi na jeho strane náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Vranov nad Topľou vyššie označeným rozsudkom zamietol žalobu, ktorou žalobca žiadal zaviazať žalovaného na zaplatenie sumy 293,86 eur s príslušenstvom. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Žalobcu zaviazal nahradiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 62,56 eur na účet jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Vychádzal z odôvodnenia návrhu, ktorým žalobca žiadal zaviazať žalovaného na zaplatenie sumy 293,86 eur s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania od 5.4.2010 do zaplatenia, dôvodiac, že so žalovaným uzavrel dňa 19.11.2008 Zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „zmluva“), na základe ktorej žalovanému poskytol úver vo výške 398,33 eur. Poskytnutý úver sa žalovaný zaviazal splatiť spolu s úrokom v 18-mesačných splátkach po 32,66 eur v termínoch splatnosti podľa dohodnutého splátkového kalendára. Na základe žiadosti žalovaného sa žalobca so žalovaným dohodli na odklade splátok č. 5, 6, 7 a tieto sa žalovaný zaviazal splatiť ako splátky č. 19, 20, 21. Žalovaný sa dostal do omeškania s úhradou splátok už pri splátke č. 1, t.j. do uplatnenia práva žalobcu podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t.j. do okamžitej splatnosti úveru, napokon zaplatil len sumu 294,02 eur. Vzhľadom k tomu, že bol v omeškaní s úhradou splátky č. 5 o viac ako 3 mesiace, žalobca si uplatnil právo veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t.j. okamžitú splatnosť úveru. Žalovaný mal uhradiť sumu neuhradených splátok vo výške 293,86 eur dňa 5.4.2010, pričom túto sumu neuhradil ani len čiastočne. Žalovaný sa k žalobe nevyjadril, a preto súd rozhodol na základe obsahu listín predložených žalobcom. Podaním, doručeným súdu 15.5.2014, oznámil vstup do konania na strane žalovaného vyššie označený vedľajší účastník.

Na základe vykonaného dokazovania a s použitím ustanovení § 48 ods. 1, 2, § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1, 2, § 489, § 457 Občianskeho zákonníka, ďalej ustanovení zákona č. 250/2007 Z.z., účinného od 1.5.2014, uzavrel, že návrh žalobcu nie je dôvodný. Medzi žalobcom a žalovaným bola uzavretá zmluva o revolvingovom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru žalovanému, ktorý sa ho zaviazal vrátiť za stanovených podmienok. Keďže si túto povinnosť neplnil, žalobca listom zo dňa 14.3.2010 zosplatnil celý úver a vyzval ho na zaplatenie predmetnej sumy. V zmysle úverovej zmluvy, ako aj predloženej karty klienta, žalobca vyplatil žalovanému sumu 398,33 eur. Žalovaný sa zaviazal splácať úver v mesačných splátkach po 32,66 eur, pričom podľa zmluvy a oznámenia o schválení úveru mal zaplatiť 18 splátok, teda spolu mal uhradiť 587,93 eur. Je nepochybné, že žalovaný úver čerpal, no taktiež tento aj uhrádzal, aj keď nie riadne a včas. Do okamžitej splatnosti úveru zaplatil žalobcovi sumu 294,02 eur, pričom mu zostala suma neuhradených splátok vo výške 293,86 eur a po splatnosti úveru žalobcovi neuhradil žiadnu sumu. Súd je povinný z úradnej moci prihliadať na oslabenie nároku žalobcu voči spotrebiteľovi z dôvodu jeho premlčania (§ 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, účinného od 1.5.2014). Ide o procesné ustanovenie, ktoré je súd povinný aplikovať v čase rozhodovania o predmetnom nároku. Podľa ustanovení Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje s účinkami od začiatku (ex tunc, § 48 ods. 2) a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva (bezdôvodné obohatenie, náhrada škody). Účastníci zrušenej zmluvy si majú vrátiť navzájom už vykonané plnenia (§ 457 Občianskeho zákonníka). Žalobcovi tak vzniklo právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Vyhlásil okamžitú splatnosť úveru a žalovaný mal uhradiť sumu neuhradených splátok dňa 5.4.2010. Nasledujúcim dňom začala plynúť dvojročná premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá uplynula 6.4.2012, pričom žaloba bola na súde podaná až dňa 20.8.2013, teda po uplynutí premlčacej lehoty. Okrem toho, bola dohodnutá ročná úroková sadzba z revolvingového úveru vo výške 68,88 %, čo je v rozpore s dobrými mravmi a v rozpore so spotrebiteľským právom, a takéto dojednanie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa žalobu o zaplatenie 293,86 eur s príslušenstvom zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.. Keďže úspešný žalovaný si trovy konania neuplatnil, ich náhrada mu priznaná nebola.

O trovách konania vo vzťahu žalobca a vedľajší účastník na strane žalovaného rozhodol taktiež podľa § 142 ods. 1 O.s.p.. Pri hodnote peňažnej pohľadávky - tarifnej hodnote 293,86 eur odmena za 1 úkon právnej služby predstavuje podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. sumu 23,24 eur. V súlade s touto vyhláškou priznal vedľajšiemu účastníkovi nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, vyjadrenie zo dňa 30.5.2014), 2x režijného paušálu po 8,04 eur, teda trovy konania celkom vo výške 62,56 eur.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca odvolanie, ktorým žiadal o jeho zmenu tak, aby jeho návrhu bolo v celom rozsahu vyhovené a priznané mu boli trovy celého konania. V odvolaní predovšetkým namietal, že záver súdu o premlčaní jeho pohľadávky vychádza z nesprávnych skutkových zistení a súčasne z nesprávneho právneho posúdenia veci. Jeho záver, že zosplatnenie úveru je považované za odstúpenie od zmluvy, v dôsledku ktorého zmluva zaniká a žalobcovi vzniká právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, je v rozpore s jestvujúcim skutkovým stavom, ako aj v rozpore so zákonom. Tzv. zosplatnenie úveru je postup, ktorým dlžníkovi vzniká povinnosť uhradiť celú sumu (rozloženú pôvodne do splátok) naraz. Ide teda o situáciu zodpovedajúcu § 565 Občianskeho zákonníka. Pri plnení v splátkach ide vlastne o dvojakú dobu splatnosti. Jednak je stanovená doba plnenia jednotlivých splátok, a zároveň doba splatnosti celej pohľadávky je určená poslednou splátkou. Závazok teda zaniká postupne tak, ako sú splátky plnené, omeškanie dlžníka sa posudzuje u každej splátky zvlášť. Splatnosť celej pohľadávky (tzv. strata lehoty alebo strata výhody splátok) nenastáva priamo zo zákona, ale záleží na veriteľovi, či toto právo uplatní, teda či vyzve dlžníka k zaplateniu celého zostatku pohľadávky, prípadne či podá na súd žalobu na plnenie. V prípade zosplatnenia úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu (na rozdiel od odstúpenia od zmluvy), ale v rámci neho ako stále jestvujúceho vzťahu nastáva zmena času plnenia. V dôsledku uplatnenia jeho práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka sa stal dňa 5.4.2010 splatným celý dlh. Premlčacia doba začala plynúť dňa 6.12.2010. Vzhľadom k vyššie uvedenému súd nezákonne rozhodol, keď dospel k záveru o premlčaní uplatneného nároku k 2-ročnej premlčacej dobe. Mal vychádzať zo 4-ročnej premlčacej doby. Ak tak neurobil, jeho nárok na začatie konania premlčaniu nepodlieha.

Ďalej odvolanie zdôvodnil tým, že konanie vo veci samej začalo podaním návrhu na súd dňa 20.8.2013. V priebehu konania zo strany žalovaného námietka premlčania nároku vznesená nebola. Z tohto dôvodu konajúci súd nebol ani oprávnený prihliadať na premlčanie ex offo, pretože ide o postup založený na retroaktívnej aplikácii ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z.. Predmetné ustanovenie bolo do zákona doplnené novelizačným zákonom, a to zákonom č. 102/2004 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.5.2014. V zmysle prechodného ustanovenia (§ 29b zákona č. 250/2007 Z.z.), pre zmeny účinné od 1.5.2014 platí, že ustanoveniami § 5a ods. 1 písm. b) a ods. 2 až 4 sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1.5.2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1.5.2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 30.4.2014. Súd tak svojím postupom porušil zákaz spätnej pôsobnosti právnych noriem, a v konaní, ktoré bolo začaté pre 1.5.2014 použil také ustanovenie, ktoré nebol oprávnený aplikovať.

V ďalšej časti odvolania považoval odplatu za poskytnutie úveru vo výške 68,88 % za plne dôvodnú. Ak aj z tohto dôvodu súd jeho návrh zamietol, v tomto smere je rozsudok nepreskúmateľný a nespĺňa predpoklady požadované zákonom na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O.s.p.. Podľa právnej úpravy účinnej ku dňu uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere (19.11.2008) išlo o spotrebiteľský úver. Potom sa odplata a posudzovanie jej výšky riadilo Zákonom o spotrebiteľských úveroch. V prípade úveru poskytnutého žalovanému na základe zmluvy išlo o úver, ktorý spadá do vecnej pôsobnosti zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, na ktorý odkazuje vyššie citované ustanovenie Občianskeho zákonníka, a to § 53 ods. 6.

V odvolaní žalobca namieta aj výrok o priznaní trov právneho zastúpenia vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného, dôvodiac, že tieto nie sú účelne vynaložené na bránenie práva. Vedľajší účastník sa deklaruje ako združenie na ochranu spotrebiteľa, a teda sa prioritne predpokladá pomoc z jeho strany za tým účelom, nie zo strany zvoleného zástupcu združenia. Účelom združenia je zastupovanie spotrebiteľa a ochrana ich spotrebiteľských práv v konaní pred súdom, resp. ich podpora formou vedľajšieho účastníctva. V tejto súvislosti poukázal na niektoré rozhodnutia súdov Slovenskej republiky. Združenie namiesto toho, aby zastupovalo spotrebiteľa, vstupuje do konania už zastúpené právnym zástupcom, a to pravidelne vo všetkých konaniach a bez výnimky. Do konania vstupuje so zastúpením aj bez toho, aby poznalo obsah spisu a predkladá formalizované a obsahovo totožné kvázi - podania. Čiže už pri vstupe, nepoznajúc obsah spisu, sa bez opodstatnenia dáva zastupovať. Takýto postup vedľajšieho účastníka nepredstavuje účelne vynaložené trovy zastúpenia; otázne je potom, či vôbec vedľajší účastník aj reálne vykonáva deklarovanú činnosť alebo či je len prostriedkom na generovanie trov právneho zastúpenia.

Žalovaný a vedľajší účastník na jeho strane sa na odvolanie žalobcu písomne nevyjadrili.

Odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť. Pokiaľ súd prvého stupňa návrh žalobcu v celom rozsahu zamietol, v tejto súvislosti správne zistil skutkový stav a správne ho aj právne posúdil. Preto odvolací súd v tejto súvislosti plne odkazuje na zdôvodnenie rozsudku okresným súdom (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku vo veci samej a k dôvodom odvolania žalobcu odvolací súd dopĺňa:

Súd prvého stupňa návrh žalobcu predovšetkým zamietol z dôvodu premlčania jeho nároku, dôvodiac, že ak žalobca vyhlásil okamžitú splatnosť úveru (žalovaný mal uhradiť sumu neuhradených splátok dňa 5.4.2010), nasledujúcim dňom mu začala plynúť 2-ročná premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá uplynula dňom 6.4.2012. Keďže žaloba bola podaná na súde až dňa 20.8.2013, bola podaná po uplynutí uvedenej premlčacej doby.

Z predloženého spisu vyplýva, že žalobca listom zo dňa 14.3.2010 (č.l. 7) označeným ako oznámenie o zosplatnení úveru, žalovanému oznámil, že suma omeškaných splátok je spolu 97,98 eur. Aktuálne omeškanie na najstaršej splátke je 75 dní. V prípade, ak sa dostane do omeškania s úhradou s ktoroukoľvek uvedených splátok o viac ako 3 mesiace a uplynie lehota 15-tich dní od doručenia tohto oznámenia, stanú sa splatnými všetky záväzky zo zmluvy, ktoré sa majú stať splatnými až v budúcnosti. Do okamžitej splatnosti úveru zaplatil žalovaný žalobcovi sumu 294,02 eur, pričom mu

zostala suma neuhradených splátok vo výške 293,86 eur, ktorú po splatnosti úveru žalobcovi neuhradil. V tejto súvislosti je správny záver súdu prvého stupňa, že vyhlásením okamžitej splatnosti úveru vznikla žalovanému povinnosť uhradiť sumu neuhradených splátok dňa 5.4.2010. Nasledujúcim dňom začala plynúť žalobcovi 2-ročná premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá uplynula dňa 6.4.2012. Keďže žaloba bola podaná na súd až dňa 20.8.2013, bola podaná po uplynutí premlčacej doby.

Aj v prípade, ak by list žalobcu zo dňa 14.3.2012 neznamenal (okrem spoplatnenia úveru) odstúpenie od zmluvy, aj v tomto prípade nárok žalobcu podlieha 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, na čo je povinný prihliadať ex offo v zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z.z., účinného od 1.5.2014. Teda ak okamžitá splatnosť úveru nastala dňa 5.4.2010, dňom nasledujúcim (6.4.2010) začala plynúť žalobcovi 3-ročná premlčacia doba na úspešné uplatnenie nároku z titulu spoplatneného úveru, ktorá uplynula dňom 6.4.2013. Keďže žaloba došla súdu až dňa 20.8.2013, nárok žalobcu aj z tohto dôvodu podlieha premlčaniu.

Pokiaľ žalobca v odvolaní namieta aplikáciu ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, účinného od 1.5.2014, a to z dôvodu neprípustnosti jeho spätnej pôsobnosti, ani tento odvolací dôvod nie je opodstatnený.

Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (účinného od 1.5.2014), orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

V súvislosti s týmto ustanovením je odvolací súd toho názoru, že ním sa mal posudzovať právny vzťah vzniknutý medzi účastníkmi tohto konania aj v čase rozhodovania súdom prvého stupňa. Navyiac, týmto ustanovením bol viazaný aj odvolací súd v čase rozhodovania o odvolaní žalobcu, pretože ide v danom prípade o ochranu práv spotrebiteľa v zmysle vnútroštátnych ako aj unitárnych predpisov, i keď citované ustanovenie sa stalo účinným až od 1.5.2014.

Pokiaľ žalobca v odvolaní namieta nesprávnosť postupu okresného súdu, ak vychádzal z premlčacích lehôt v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 101, § 107 ods. 1, 2), teda mal vychádzať zo 4-ročnej premlčacej doby upravenej ustanovením § 397 Obchodného zákonníka, ani tento odvolací dôvod nie je možné uznať. Keďže ide o spotrebiteľský vzťah medzi účastníkmi, platí ustanovenie § 52 ods. 2 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania, alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Teda toto ustanovenie sa týka aj prednostného použitia ustanovení Občianskeho zákonníka ohľadom premlčacích lehôt aj v tomto prejednávacom prípade. Teda keďže nárok žalobcu, či už z dôvodu bezdôvodného obohatenia, resp. dôvodu oneskoreného uplatnenia návrhu žalobcom od splatnosti celého úveru podliehajúceho premlčaniu, správne rozhodol súd prvého stupňa, ak jeho návrh zamietol.

Pokiaľ žalobca v odvolaní namieta aj účelnosť priznaných trov právne zástupcovi vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, aj v tejto súvislosti odvolací súd plne odkazuje na zdôvodnenie rozsudku okresným súdom v tejto časti (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Vedľajší účastník na strane žalovaného po vstupe do konania sa k veci samej vyjadril podaním zo dňa 30.5.2014 (č.l. 37), v ktorom, okrem iného, vzniesol námietku premlčania nároku žalobcu. Keďže tento úkon je potrebné považovať za účelný v súvislosti s bránením práva spotrebiteľa proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal (§ 142 ods. 1 O.s.p.), bolo dôvodné mu priznať trovy právneho zastúpenia aj za úkon súvisiaci s prevzatím a prípravou zastúpenia, teda tak, ako správne uzavrel súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku ohľadom výroku o trovách konania.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania vo vzťahu žalobcu, žalovaného a vedľajšieho účastníka na jeho strane odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. Keďže úspešnému žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi na jeho strane trovy odvolacieho konania nevznikli, ich náhrada im priznaná nebola.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.